

ETT KVINNORÄTTSPERSPEKTIV PÅ SURROGATMÖDRASKAP

Tre anledningar till att inte tillåta surrogatmödraskap

- 1. SURROGATMÖDRASKAP ÄR EN GLOBAL INDUSTRI SOM HANDLAR MED KVINNOR OCH BARN**
Handel med kvinnor och barn är oförenligt med den allmänna förklaringen av de mänskliga rättigheterna och internationella konventioner som rör barns och kvinnors mänskliga rättigheter
- 2. KVINNORS RÄTT ATT BESTÄMMA ÖVER SINA KROPPAR KAN INTE AVTALAS BORT**
Surrogatmödraskap innebär att förhandla bort kvinnans kroppsliga integritet och rätt till sin egen kropp genom avtal.
- 3. RISKERNA FÖR ATT KVINNOR OCH BARN SKA FARA ILLA ÄR STORA**
Vad händer om föräldrarna ångrar sig och inte vill ha barnet, om surrogatmodern vill behålla barnet efter födseln, eller om hon vill göra abort? Sådana omständigheter är omöjliga att förutse och väldigt svåra att hantera.

VAD ÄR SURROGATMÖDRASKAP?

Surrogatmödraskap är ett arrangemang där en person eller ett par beställer ett barn från en kvinna som bär barnet i nio månader för att sedan lämna det ifrån sig. Innan graviditeten skrivs ett kontrakt där surrogatmodern fransäger sig rätten att bestämma över sin kropp, samt rätten till vårdnad och kontakt med barnet efter förlossningen.

Många gånger använder förespråkare för surrogatmödraskap sig av benämningen värdmödraskap - vilket inte innebär en förändrad innebörd. Vi rekommenderar inte att använda värdmödraskap som benämning eftersom det reducerar surrogatmodern till en behållare eller en värd.

OMÖJLIGT ATT SÄRSKILJA KOMMERSIELLT OCH ALTRUISTISKT SURROGATMÖDRASKAP

Förespråkare för surrogatmödraskap brukar skilja mellan kommersiella och altruistiska arrangemang. Kommersiellt surrogatmödraskap innebär att surrogatmodern bär barnet mot finansiell ersättning. Altruistiskt surrogatmödraskap innebär att surrogatmodern inte tar emot någon betalning.

Altruistiskt och kommersiellt surrogatmödraskap kan sägas vara en del av samma globala industri. Det går inte att bevisa ett samtycke inom altruistiska surrogatarrangemang, eftersom det inte går att bevisa att en kvinna har gått med på att bära barnet av fri vilja utan ersättning eller ekonomiska eller emotionella påtryckningar. I länder, så som Storbritannien, där altruistiskt surrogatmödraskap har tillåtits har antalet kommersiella surrogatarrangemang ökat. Det förekommer att föräldrar väljer globala kommersiella surrogatarrangemang trots att altruistiskt är tillåtet eftersom att det anses vara säkrare. Kvinnor som bär barn mot ersättning tillhör många gånger en ekonomiskt och socialt utsatt grupp med svag ställning i samhället. Ett lagstiftat förbud skulle skydda kvinnorna från våld och inskränkning av sina internationellt antagna rättigheter.

ATT VARA GRAVID ÄR INTE RISKFRITT

Hur en kvinna kommer att påverkas känslomässigt eller fysiskt av en graviditet, eller vilka komplikationer som kan uppstå är omöjligt att veta på förhand. Att vara gravid och föda barn innebär alltid en risk. I Sverige förekommer komplikationer bland gravida och/eller nyförlösta såsom depression (10–15%), bristningar av grad 3 eller 4 (3,5%) och urinkontinens (33 % första året efter förlossningen). En surrogatmamma utsätter sig även för hormonpåslag och risk för kejsarsnitt. Det är inte rimligt att begära att kvinnor ska ta dessa risker för att tillgodose andra människors barnlängtan.

KVINNOR SKA SJÄLVA FÅ BESTÄMMA ÖVER SINA KROPPAR

Rätten till sin egen kropp innebär att kvinnors kroppar ska vara till för dem själva och inte för att tillfredsställa andras behov. Att tillåta altruistiskt och kommersiellt surrogatmödraskap handlar om att tillåta att kvinnans rätt att bestämma över sin egen kropp bortförhandlas. Inte minst gäller detta rätten till abort som är omöjlig att upprätthålla i ett surrogatarrangemang.

ALLT FLER LÄNDER FÖRBJUDER SURROGATMÖDRASKAP

Thailand, Kambodja, Nepal och Indien har förbjudit surrogatmödraskap eftersom kvinnor utnyttjats. Bland europeiska länder har Frankrike, Italien, Tyskland lagstiftat om förbud. Europaparlamentet har tagit ställning mot surrogatmödraskap med motivationen att det underminerar kvinnors mänskliga värdighet.

SURROGATMÖDRASKAP ÄR INTE TILLÅTET I DEN SVENSKA SJUKVÅRDEN

Den statliga utredningen Olika vägar till föräldraskap fastslog 2016 att ingen form av surrogatmödraskap ska tillåtas i svensk hälso- och sjukvård. Därtill fastställde utredningen att samhället bör motverka att svenskar åker utomlands för att ingå kommersiella surrogatarrangemang. 2018 tog regeringen beslutet om att surrogatmödraskap inte ska tillåtas i sjukvården, men det finns inget formellt förbud mot surrogatarrangemang i Sverige. Majoriteten av Sveriges riksdagspartier har tagit ställning för att surrogatmödraskap inte ska vara tillåtet, förutom Moderaterna, Liberalerna och Centerpartiet.

SURROGATMÖDRASKAP ÄR OFÖRENLIKT MED MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

Att få egna genetiska barn är en önskan och ingen mänsklig rättighet. Enligt den allmänna förklaringen av de mänskliga rättigheterna kan handel med människor aldrig tillåtas. Det finns inget stöd för surrogatmödraskap i de grundläggande mänskliga rättigheterna eller i någon internationell konvention. Surrogatmödraskap är snarare oförenligt med konventioner så som Kvinnokonventionen (artikel 3 & 6), Barnkonventionen (artikel 35), the Convention to Suppress the Slave Trade and Slavery (artikel 1), the Convention on Intercountry Adoption (artikel 4) med flera. Barnkonventionen (artikel 35), the Convention to Suppress the Slave Trade and Slavery (artikel 1), the Convention on Intercountry Adoption (artikel 4) med flera.

Det här underlaget har tagits fram av Sveriges Kvinnolobby tillsammans med Gröna Kvinnor. **Sveriges Kvinnolobby** är en partipolitiskt obunden paraplyorganisation för kvinnorörelsen i Sverige, som arbetar för kvinnors fulla mänskliga rättigheter. **Gröna Kvinnor** är en partipolitiskt obunden organisation med jämställdhet, miljö och ekonomi som fokusområden. Tillsammans med nätverket **Feministiskt Nej till surrogatmödraskap** arbetar vi för att inga former av surrogatmödraskap ska vara tillåtna.

**SVERIGES
KVINNOLLOBBY**

KVINNIG PRIORITET

